

MITINĖS BŪTYBĖS VELNIO INTERPRETACIJA LIETUVIŲ TAUTOSAKOS ĮVAIZDŽIUOSE

Jonė Bieliūnaitė, Rasa Povilaitienė (vadovė), **dr. Miglė Munderzbakaitė** (vadovė)
Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Menų akademija

Adresas: A. Mackevičiaus 27, LT-50468 Kaunas
E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>
E. paštas: jone.bie783@go.kauko.lt
Telefono nr.: +370 615 32570
Tyrimų kryptis (-ys): V 003 Dizainas

Tyrimo tikslas. Remiantis išanalizuotais posakiais apie mitinę būtybę velnią, interpretuoti jų reikšmę įvaizdžiuose.

Tyrimo metodai. Literatūros šaltinių aprašomoji analizė, fokus grupės tyrimas.

Rezultatai ir / arba išvados. Remiantis atliktais tyrimais apie mitinę būtybę velnią, sukurta įvaizdinė fotosesija. Kūrybinės dalies metu siekta vizualiai paaiškinti posakį apie velnią, remiantis posakių reikšmėmis, sutinkamomis lietuvių tautosaką nagrinėjančioje literatūroje ir fokus grupės tyrimo metu surinktų duomenų analize. Santraukos pristatyme pateikiama nuotrauka „Dreba kaip velnias ant lukšto“ (1 pav.). Juodos ir raudonos koloritas pasirinktas norint pabrėžti vienas populiariausių velnio vaizdavime sutinkamų spalvų. Nuotraukoje nėra matyti įprastai velniui suteikiamų fiziologinių savybių, pavyzdžiui, ragų, uodegos, kanopų ar pan. siekiant žiūrovui palikti kūrinio interpretacijos laisvę.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Nuo senovės pasaulis suvokiamas kaip turintis gėrio ir blogio pradą. Populiariajame mene velnias dažnai traktuojamas kaip neigiamas personažas, tačiau tautosakoje galima sutikti skirtingų velnio charakteristikų. Velniui galima priskirti pagalbininko, juokdario, kenkėjo, kūrėjo, saugotojo ir t.t. rolę. Kiekvienas velnią priima individualiai – vieniems personažas įdomus, kitiems atstumiantis dėl įvairių priežasčių. Lietuvos menininkas Antanas Žmuidzinavičius netgi surinko dirbinių, kuriuose vaizduojami velniai, kolekciją ir dabar Lietuvoje yra vienintelis pasaulyje velnių muziejus. Velnio išvaizdos nepastovumas teikia galimybę atskleisti personažo vaizdinį ir šiuolaikinių menininkų darbuose. Įvaizdžio dizainerio interpretuoti posakiai gali papasakoti savitą velnio personažo istoriją ir atskleisti jaunosios kartos kūrėjo požiūrį į ilgaamžį chtoniškąjį lietuvių mitologijos pasaulį.

Reikšminiai žodžiai: interpretacija įvaizdyje, lietuvių tautosaka, patarlės, posakiai, velnias.

1 pav. Dreba kaip velnias ant lukšto, aut., vizažo ir šukuosenos stilistė Jonė Bieliūnaitė, fotografė Gustina Keturakytė, modelis Oresta Korolkovaitė, 2024